marnix academie

Studiegids 2026-2027

DRIEJARIGE PABO JAAR 2

DATUM Juli 2026
KENMERK SG-DP2-20252026
BLAD 1/24

WWW.MARNIXACADEMIE.NL

marnix academie

Inhoudsopgave

Vooraf	**3**
Leerkracht +	**4**
Kunstzinnige oriëntatie 2 - Muziek	**7**
Kunstzinnige oriëntatie 2 - Beeldende vorming	**8**
Kunstzinnige oriëntatie 2 – Drama	**10**
Atelier Erfgoed & Burgerschap	**12**
Oriëntatie op jezelf en de wereld 2 – Aardrijkskunde, Geschiedenis, NMT	**14**
Godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming (2)	**16**
Oriëntatie op jezelf en de wereld – Gezondheidskunde	**17**
Professionele gecijferdheid 2	**18**
Atelier Creatieve kracht	**20**
Atelier Kritisch denken	**22**
Didactiek Engels in het basisonderwijs	**24**

marnix academie

Vooraf

Deze studiegids geeft je houvast tijdens je studie aan de Marnix Academie. Je treft er per programma een korte beschrijving aan van de inhoud en opzet. Ook wordt aangegeven op welke wijze het programma wordt getoetst en hoeveel EC's het programma vertegenwoordigt. Meer informatie over de inhoud van het programma vind je in de bij het programma behorende studieroute die je vindt in de digitale leeromgeving van de Marnix Academie.
De inhoud van deze studiegids staat vast voor het hele collegejaar 2026-2027. De inhoud van de studieroute kan echter gedurende het collegejaar worden gewijzigd. Daarbij blijft de tekst in deze studiegids leidend.

Hoewel de informatie in deze studiegids met zorg is opgesteld, is het mogelijk dat er tijdens je studie wijzigingen worden doorgevoerd. Op de portal en/of de studieroutes worden deze aanpassingen bekendgemaakt. Het is daarom belangrijk om regelmatig het nieuwsoverzicht te bekijken.

Een goede studie gewenst!

Michiel Heijnen
Opleidingsmanager Bachelor

Leerkracht +

Naast de ateliers, is het vak Leerkracht + kenmerkend voor de driejarige pabo. Leerkracht + bestaat uit drie onderdelen die in samenhang aangeboden worden:

1. Pedagogiek en Onderwijskunde
2. Studiecoaching
3. Onderzoek & ontwikkeling

Korte beschrijving inhoud Pedagogiek en Onderwijskunde
In jaar 2, semester 1, staat de leraar die 'uitgaat van verschillen' centraal. Je zult inmiddels ervaren hebben dat niet alle leerlingen op dezelfde wijze 'profiteren' van je lessen omdat leerlingen van elkaar verschillen. Leerlingen verschillen bijvoorbeeld van elkaar qua capaciteiten, persoonlijkheid, ontwikkelingsniveau, didactisch niveau, leerstijl, concentratievermogen, zelfsturing en belangstelling om maar eens een paar zaken te noemen. De onderwijsbehoeften van leerlingen zijn op grond van deze verschillen heel divers. Hoe kan een leerkracht in zijn lessen tegemoetkomen aan al die verschillen? Daarvoor moet je die verschillen eerst zien, opmerken en begrijpen wat het betekent wat je ziet.
In semester 2 staat het brede onderwijslandschap centraal. Denk dan aan alle instanties die er om de school zijn en invloed hebben op jouw school, maar ook aan alle verschillende onderwijsconcepten en speciaal onderwijs. Denk aan: onderwijsinspectie, ministerie van Onderwijs en Wetenschap, buurtteam, samenwerkingsverband, onderwijsvoorrangsbeleid, kindcentra en onderwijs in het buitenland. In dit kader gaan we scholen en instanties bezoeken en ga je het onderwijs in het buitenland bezoeken.

Korte beschrijving inhoud Studiecoaching
Een leraar die aan de Marnix Academie wordt opgeleid, ontwikkelt een ruime, integrale opvatting van professionaliteit. Het gaat om jouw PERSOONLIJKE invulling van je beroep. Jouw beroepsidentiteit wordt gevormd door een goede balans tussen kennis, vaardigheden en attitudes passend bij het beroep van leraar én een persoonlijke en professionele identiteit die zich (verder) ontwikkelt gedurende de jaren van de opleiding en in de beroepspraktijk. Deze identiteit is zichtbaar in je persoonlijk, authentiek en geïnspireerd handelen. Tijdens studiecoaching word je begeleid in het ontwikkelen van jouw beroepsidentiteit.
Om als zelfsturende professional aan het werk te kunnen is het belangrijk dat je inzicht krijgt in je eigen leren, dat je je eigen leren leert plannen en dat je kunt reflecteren (met name op je leerproces). Tijdens studiecoachbijeenkomsten wordt aandacht geschonken aan zelfsturing en planmatig handelen. De Marnix Academie hoopt je hiermee een basis mee te geven, zodat je een leven lang door kunt leren. Je leert je eigen handelen in de praktijk te analyseren door middel van reflectie, maar ook door een koppeling te maken met theorie (generalisatie). Je leert ook aspecten van bekwaamheden, die je aan het ontwikkelen bent, bewust toe te passen in verschillende situaties (transfer). In de studiecoachgroep krijg je door samenwerking en feedback steeds meer inzicht in je ontwikkeling naar persoonlijk meesterschap.

Korte beschrijving inhoud Onderzoek en ontwikkeling:
Binnen het programma 'Onderzoek & Ontwikkeling' werk je aan je brede academische profilering. Deze brede academische profilering heeft twee componenten: a. externe brede

professionalisering en b. participatie in een R&D-groep van een basisschool.
Voor je externe brede academische professionalisering bezoek je onderwijs-gerelateerde externe bijeenkomsten zoals congressen, symposia en lezingen. Door te participeren in een R&D-groep van een basisschool word je betrokken bij het onderzoeksmatig innoveren van de onderwijspraktijk.

Doelen
Pedagogiek en Onderwijskunde

- De student is bekend met de vaktaal binnen de thematiek 'uitgaan van verschillen' en kan daar praktische voorbeelden van geven. De student ontwikkelt een houding die gebaseerd is op het erkennen van en handelen naar verschillen tussen leerlingen in een groep.
- De student kan een kritische vergelijking maken tussen verschillende differentiatievormen en verschillende manieren om de ontwikkeling van leerlingen te evalueren.
- Studenten vergelijken en analyseren (vernieuwende) onderwijsconcepten (uit binnen- en buitenland).
- De student is bekend met de verschillende instanties rondom de basisschool en weet wat de instantie doet.

Studiecoaching

- De student kan zijn persoonlijke visie op onderwijs verwoorden met hierin verwerkt de pedagogische, onderwijskundige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke dimensie.
- De student analyseert zijn ontwikkeling van de bekwaamheden op het niveau beroepstakenbekwaam.
- De student kan zijn ontwikkeling van de metacognitieve vaardigheden reflectie, generalisatie en transfer op het niveau beroepstakenbekwaam inzichtelijk maken waarbij hij generalisatie op niveau beroepstakenbekwaam aantoont.
- De student verdiept zijn leer-, communicatie- en intervisievaardigheden: hij plant zijn eigen leerproces, kan anderen feedback geven en feedback ontvangen en past meerdere intervisiemodellen toe

Onderzoek en ontwikkeling

- De student neemt deel aan activiteiten die door externen worden georganiseerd en passen bij een brede professionalisering (zoals onderwijscongressen/ -symposia/ -lezingen).
- De student kan onderbouwen wat hij met zijn keuze voor het bijwonen van een bijeenkomst wil bereiken (resultaat).
- De student kan helder en navolgbaar beschrijven welke leerervaringen de externe brede professionalisering heeft opgeleverd.
- De student kan het leerrendement van de bijgewoonde activiteiten koppelen aan het uitgroeien tot een academisch geschoolde leerkracht.
- De student kan onderbouwde voornemens formuleren voor verdere brede externe professionalisering

- De student kan helder en navolgbaar beschrijven welke bijdrage hij heeft geleverd aan de activiteiten van een R&D-groep.
- De student kan reflecteren op zijn bijdrage aan de R&D-groep en formuleert op basis hiervan voornemens.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden

Professionele identiteit
Pedagogisch bekwaam
Vakinhoudelijk bekwaam
Vakdidactisch bekwaam

Brede professionalisering</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10</td><td>Vorm

Semester 1: Wekelijks 180 minuten waarin de verschillende inhouden in samenhang aangeboden worden
Semester2: Wekelijks 180 minuten waarin de verschillende inhouden in samenhang aangeboden worden waarbij gekeken wordt naar behoeften en extra individuele begeleiding</td><td>EC’s

10 EC</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht
deelnameplicht bij studiecoaching</td><td>Toetsing

Tentamen LK3
Inleververplichting:
O&O 3
O&O 4
SVT</td></tr>
</table>

Kunstzinnige oriëntatie 2 - Muziek

Bij het geven van muzieklessen is het heel belangrijk om zo gevarieerd mogelijk te werken. Afwisselen van verschillende vormen van muzikaal gedrag draagt bij aan het tegemoetkomen aan de verschillende leerstijlen van de kinderen. In deze periode wordt dieper ingegaan op het beluisteren van muziek en het bewegen op muziek. Je leert hoe je deze domeinen kunt koppelen aan de binnenste ring van het Klank-Vorm-Betekenis-model. Ook wordt er aandacht besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van het zingen van de groep. Je leert daarbij hoe je leiding kunt geven aan het zingen met groepen kinderen in je stage. Ook gebruik je de ukelele om de kinderen te begeleiden met akkoorden tijdens het zingen. Deze kennis ga je inzetten om muzieklessen te verzorgen in de stage waarbij de domeinen zingen, luisteren en/of bewegen en/of spelen aan bod komen. Dit leidt naar de toetsing van dit programma: Opdracht muziek 2.

Doelen

- Je kunt in je stageklas gericht werken aan de kwaliteitsverbetering van het zingen.
- Je ontwikkelt je eigen vaardigheden op het gebied van akkoordbegeleiding ukelele en de domeinen: zingen, bewegen, luisteren en spelen en past dit toe in je muzieklessen in het basisonderwijs.
- Je kunt deze domeinen verwerken in je muzieklessen, uitgaande van het KVB-model.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden

Pedagogisch bekwaam
Vakinhoudelijk bekwaam
Vakdidactisch bekwaam</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1. Brede professionaliteit
2. Multidisciplinaire integratie
4. Transfer en brede inzetbaarheid
6. Probleemgericht werken
7. Methodisch en reflectief handelen
8. Sociaal-communicatieve bekwaamheid
10. Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid</td><td>Vorm

(6 x 60 min.)
Interactiecollege/practicum</td><td>EC’s

1 EC</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

Actieve deelname is noodzakelijk.</td><td>Toetsing

Inleververplichting (opdracht).
Peerfeedback: tijdens de bijeenkomsten op de Marnix.</td></tr>
</table>

Kunstzinnige oriëntatie 2 - Beeldende vorming

Na een startbijeenkomst over creativiteit in brede zin gaan we aan de slag met drie onderdelen:
We zoomen in op creatieve vaardigheden door deze zelf te ervaren, te bepalen welke vaardigheid passend is om in de stagegroep te stimuleren en begeleidingstechnieken toe te passen die zijn afgestemd op individuele onderwijsbehoeften van een leerling.
We gaan – kijkend naar een kinderwerkstuk - zoeken naar vervolgstappen voor het kind in het eigen werk op drie ontwikkelingsgebieden: verbeelding, verdieping, verbreding.
We gaan de wijk van de school in om onderwijs te verbinden aan kunst en cultuur uit de eigen omgeving.

Het gaat nadrukkelijk over leren geven en begeleiden van creatieve, beeldende activiteiten.

Inhoud
De opbouw van de bijeenkomsten beeldend bestaan uit aanbod van activiteiten en theorie. Het is aan student de opdrachten uit te werken afgestemd op de stagepraktijk en deze uit te voeren.

Doelen
Aan het eind van deze fase is de student in staat beeldende activiteiten te ontwikkelen die de creativiteit stimuleren en leerlingen te begeleiden in hun creatieve en beeldende ontwikkeling.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden

Pedagogisch bekwaam

Vakinhoudelijk bekwaam

Vakdidactisch bekwaam</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1. Brede professionaliteit
2. Multidisciplinaire integratie
3. (Wetenschappelijke) toepassing
4. Transfer en brede inzetbaarheid
5. Creativiteit en complexiteit in handelen.
6. Probleemgericht werken
7. Methodisch en reflectief handelen
8. Sociaal-communicatieve bekwaamheid
9. Basiskwalificatie voor managementfuncties
10. Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid .</td><td>Vorm

7 werkcolleges van 60 minuten</td><td>1 EC</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/ Deelnameplicht:

actieve deelname is vereist.</td><td>Toetsing

Tijdens de Praktijkopdracht.</td></tr>
</table>

Kunstzinnige oriëntatie 2 – Drama

Na kunstzinnige orientatie1: Drama verkennen we lessen en/of activiteiten zo goed als mogelijk afgestemd op het atelier waar jullie dan met name aan werken.
Je werkt vanaf de 'gesloten werkvormen van drama' tot aan de 'meest open dramavorm' en past de didactiek toe passend bij de doelgroep in jouw praktijkschool *binnen* jouw lesvoorbereidingen.
Je leert en verdiept specifieke dramavormen zoals concentratiespel, acteerspel gekoppeld aan rollenspel en uiteindelijk aan improvisatiespel onder leiding van de docent .
Je oefent en leert in de lessen hoe drama bijdraagt aan jouw pedagogische kwaliteit.
Je onderzoekt de didactische en organisatorische (on)mogelijkheden van jouzelf en de mentor op de praktijkscholen.
Je werkt gericht aan de leergebieden en vakcompetenties van drama en neemt deze op in jouw lesvoorbereidingen.

Doelen

- Je kijkt kritisch naar methodes.
- Je neemt deel aan dramalessen die zijn ontworpen aan de hand van het model MVB.
- Je kan de gestelde vakspecifieke lesdoelen omzetten in kijkvragen bij de evaluatiefase
- Je kent de leergebieden van drama : 1 eigen ontwikkeling, 2 onderwijs voorbereiden en 3 het effect van de kunstvak activiteiten op de kinderen.
- Je kan het belang aangeven van drama voor het pedagogisch en creatief klimaat

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden
Bekwaamheidseis
Professionele identiteit
1.3
1.5

2. Pedagogische bekwaamheidseis
2.5
2.7

3. vakinhoudelijke bekwaamheidseis
3.8

4. vakdidactische bekwaamheidseis
4.2
4.9

5. brede professionalisering
5.6</td><td>HBO-kwalificaties
1. Brede professionalisering
7. Methodisch en reflectief handelen
8.Sociaal communicatieve bekwaamheid
10. Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid</td><td>Vorm
In welke vorm wordt dit programma gegeven?

interactiecollege
3x 0 min</td><td>EC’s
1</td></tr>
<tr><td colspan="2">Aanwezigheids-/deelnameplicht
Aanwezigheids- en deelnameplicht.
100%.

70% is de ondergrens en alleen na overleg met de betreffende docent.
De eerste en laatste bijeenkomst kunnen NIET worden gemist.</td><td>Toetsing
+
Als onderdeel van eigen vaardigheid / visieontwikkeling</td></tr>
</table>

Atelier Erfgoed & Burgerschap

Burgerschap is sinds 2005 een verplicht onderdeel in het schoolcurriculum. Scholen zijn sinds die tijd verplicht om in hun curriculum nadrukkelijk aandacht te besteden aan dit thema. De manier waarop staat vrij.

Vanaf 1 augustus 2021 is de 'Wet verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs' aangenomen. Daarin staat dat scholen in ieder geval moeten richten op:

1. het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens, en het handelen naar deze basiswaarden op school;
2. het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving; en
3. het bijbrengen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Sinds 2023 wordt het burgerschap extra onder de loep genomen door het ministerie van OCW met als doel om de basisvaardigheden, waar burgerschap onderdeel van is, te verbeteren. De burgerschapsopdracht is niet veranderd:
"Burgerschap richt zich ten minste op bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de kennis, houdingen en vaardigheden die daarbij van belang zijn. Dat geldt ook voor de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn in de pluriforme democratische samenleving, en de kerndoelen die daaraan gerelateerd zijn." (Ministerie van OCW, 2023).

Uit internationaal onderzoek blijken Nederlandse leerlingen op burgerschapsvaardigheden lager te scoren dan leerlingen uit vergelijkbare landen (Munniksma, Dijkstra, Veen, 2016). Er is gekeken naar kennis en gedrag op het gebied van democratie, maatschappelijke basiswaarden, deelname aan de maatschappij en identiteit. In het licht van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen valt hier dus nog werk te verrichten. De politiek onderstreept dat ruim tien jaar na de verankering van burgerschapsvorming in wetgeving de maatschappelijke urgentie om burgerschapsonderwijs te versterken groter is dan ooit (KleinJan, 2018, p.1).
Erfgoed is een bindende factor in onze maatschappij en heeft een hoop meer te bieden dan enkel iets tonen of herdenken. Het kan als belangrijke link dienen tussen het verleden en de toekomst. Ons erfgoed kan het maatschappelijk bewustzijn versterken door als bron te dienen voor kritische vragen over onze huidige samenleving en de richting die we met z'n allen op willen (Mulder, 2015).

In het atelier 'erfgoed & burgerschap' gaan we onderzoeken hoe erfgoededucatie een bijdrage kan leveren aan burgerschapsvorming. De vraag die als uitgangspunt zal dienen voor het atelier 'erfgoed & burgerschap' is daarom de volgende: Hoe kan erfgoed ingezet worden als burgerschapsinstrument?

Gedurende twee periodes ga je deze vraag onderzoeken, zowel op theoretisch als op praktisch vlak. De eerste periode is voornamelijk gericht op theoretisch onderzoek naar dit thema, in de tweede periode ga je deze kennis m.b.t. erfgoed en burgerschap in de praktijk brengen middels een educatief ontwerp dat je uitvoert in de praktijk.

Doelen

- De student is in staat de praktijk in kaart te brengen ten aanzien van burgerschapsvorming, erfgoededucatie en 21e -eeuwse vaardigheden (verkenning).
- De student kan op basis van de verkenning een onderzoeksvraag formuleren en deze theoretisch en praktisch onderbouwen.
- De student kan op planmatige, onderbouwde wijze krachtig burgerschapsonderwijs en/of erfgoedonderwijs ontwerpen.
- De student is in staat keuzes in het educatief ontwerp en het onderzoek op basis van relevante literatuur te verantwoorden.
- De student kan onderzoek ontwerpen en uitvoeren waarbij wordt onderzocht in hoeverre het educatief ontwerp heeft bijgedragen aan burgerschapsaspecten.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheid
Professionele identiteit
Vakinhoudelijke bekwaamheid
Vakdidactische bekwaamheid
Brede professionalisering</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties
1,3,5,6,7,8</td><td>Vorm
R&D-atelier
Gedurende twee periodes van zeven weken twee ateliers per week van 2 uur.</td><td>EC
5</td></tr>
<tr><td>Geen deelnameplicht (atelier)</td><td>Toetsing
Dossieropdracht
Beoordeling met een cijfer</td></tr>
</table>

Oriëntatie op jezelf en de wereld 2 – Aardrijkskunde, Geschiedenis, NMT

In het tweede jaar van de driejarige pabo vindt een verdieping plaats van de didactieken, waarbij studenten tevens zicht krijgen op de opbouw van leerstof in leerlijnen. Studenten worden geacht onderwijs te ontwerpen op basis van de beginsituatie van hun eigen klas. Daarbij stimuleren zij de onderzoekende houding bij de kinderen in de klas.

Doelen

- De student kan bevlogen zaakvakonderwijs geven waarbij hij specifieke vakinhoudelijke* en vakdidactische achtergronden van de verschillende zaakvakken kan uitleggen en toepassen aan de hand van de onderzoekende houding in zijn onderwijs.
- De student kijkt kritisch naar de verschillende zaakvakken op zijn/haar stageschool
- De student kan de leerlijnen van de verschillende zaakvakken benoemen en herkennen
- De student kan de specifieke bijdrage van het vak geschiedenis aan de ontwikkeling van het historisch (tijds)besef verwoorden.
- De student kan de specifieke bijdrage van het vak aardrijkskunde aan de ontwikkeling van het geografisch besef verwoorden.
- De student kan het belang van de leerlijn kaartvaardigheden en topografie van aardrijkskunde in het ontwerpen van onderwijs verwoorden.
- De student kan toelichten hoe NMT zich verhoudt tot de uitgangspunten van Wetenschap & Technologie.

* Voor het vak NMT gaat dat om de aandachtsgebieden: planten, dieren; eigen lichaam en gezond gedrag, ecologie en milieu, natuurkundige verschijnselen, technische inzichten, weersverschijnselen en hemellichamen.
* Voor het van Aardrijkskunde gaat het om de thema's: systeem aarde, klimaat & landschap, water, bronnen van energie, bevolking en ruimte, arm en rijk, bestaansmiddelen en grenzen & identiteit.
*Voor het vak Geschiedenis gaat het om: de 10 tijdvakken en de 50 canonvensters.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden

Vakinhoud

Vakdidactisch</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1
2
3
4
6
7</td><td>Vorm

Per vak 2 werkcolleges van 120 minuten en daarnaast werkcolleges gericht op begeleiden van lesson study.</td><td>EC

2</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

geen aanwezigheidsplicht</td><td>Toetsing
Lesson study met als eindproduct: een (wetenschappelijke) poster</td></tr>
</table>

marnix academie

Godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming (2)

Bij Godsdienstige en Levensbeschouwelijke Vorming (GLV) onderzoek je hoe je de levensbeschouwelijke identiteitsontwikkeling van kinderen kunt stimuleren. Je krijgt oog voor de zinvragen van kinderen en je leert hoe jij kinderen kunt begeleiden in het zelf (en samen) zoeken naar betekenis op een manier die aansluit bij hun belevingswereld. In deze fase ligt het accent met name op didactische vaardigheden.

Inhoud
Het levensbeschouwelijk leren van kinderen staat centraal. Hoe werk je aan betekenisvol leren? Belangrijk is ook de ontwikkeling van een eigen visie hierop en de koppeling naar (een) persoonlijke inspiratiebron(nen). Je ontwikkelt een uitdagende les voor leerlingen in je stagegroep en reflecteert daarop met je mentor, medestudenten en docent. Vaste onderdelen zijn de kenmerken van uitdagend dialogisch levensbeschouwelijk onderwijs en de basisvaardigheden voor levensbeschouwelijke ontwikkeling.

Doelen
1. Je bent in staat belangrijke bronnen, ideeën en praktijken van Jodendom, Hindoeïsme, Boeddhisme en Humanisme en Islam te benoemen en herkennen.
2. Je kunt een didactisch verantwoorde GLV-les ontwerpen en uitvoeren vanuit één van de geestelijke stromingen.
3. Je kunt je je visie op levensbeschouwelijk leren in een diverse schoolcontext ver(ant)woorden in een lesontwerp.
4. Je kunt je kennis over de levensbeschouwelijke vermogens van kinderen verwoorden en toepassen in een lesontwerp.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheid

Professionele identiteit
Pedagogisch bekwaam
Vakinhoudelijk bekwaam
Vakdidactisch bekwaam</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1
2

4
5

7
8

10</td><td>Vorm

6 interactiecolleges</td><td>EC’s

1</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

Actieve bijdrage</td><td>Toetsing

Tentamen
en
Inleververplichting
(opdracht).</td></tr>
</table>

Oriëntatie op jezelf en de wereld – Gezondheidskunde

In 6 lessen komen de volgende thema's aan de orde:
Les 1: inleiding in het vak/ alg. ziekten in Nederland en 3e wereld, ziekten bij kleuters
Les 2: chronische ziekten bij kinderen (astma & allergieën, diabetes, epilepsie).
Les 3: ernstige ziekten, dood en rouw
Les 4: voeding en beweging
Les 5: seksuele & relationele ontwikkeling en vorming
Les 6: kindermishandeling (signalen, meldcode), weerbaarheid + preventie

Doelen

5. Je bent je ervan bewust dat jouw voorbeeld, jouw gedrag en jouw attitude grote invloed hebben op je leerlingen.
6. Je bent in staat een gezond en veilig leefklimaat te bieden aan alle leerlingen, ook die met een lichamelijke ziekte of handicap.
7. Je kunt kind en groep begeleiden bij ernstige ziekte of dood van een leerling, ouder of leerkracht.
8. Je kent de seksuele en relationele ontwikkeling en vorming binnen de normale sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.
9. Je kunt kindermishandeling signaleren, de meld code gebruiken en kinderen weerbaar maken.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheidseisen
1.1
1.3
2.4 t/m 2.11
3.7
3.8
4.10 t/m 4.13
5.1
5.2
5.6 t/m 5.9</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1

4
5

8

10</td><td>Vorm

6 interactiecolleges van elk 60 min.</td><td>EC's

1</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

Verplicht omdat er in de les veel praktijkvoorbeelden gegeven worden.</td><td>Toetsing

Talking head video max. 6 min.</td></tr>
</table>

Professionele gecijferdheid 2

In Professionele Gecijferdheid 2 wordt gewerkt aan de eigen rekenvaardigheid en wordt leerlingwerk geanalyseerd.

Inhoud
Op alle pabo's in Nederland vormt de Kennisbasis Wiskunde het uitgangspunt voor de inhoud van het curriculum. Deze kennisbasis schrijft voor welke kennis en leerkrachtvaardigheden een startbekwame leraar basisonderwijs moet bezitten op het gebied van wiskunde. Dit is samen te vatten in vier competenties.
Een goede leerkracht moet:

- zelf beschikken over voldoende rekenvaardigheid en gecijferdheid;
- wiskunde betekenis kunnen geven voor kinderen;
- oplossingsprocessen en niveauverhoging kunnen realiseren bij kinderen;
- wiskundig denken van kinderen kunnen bevorderen.

Bij Professionele Gecijferdheid 2 werk je aan bovenstaande vier competenties. Je verbetert je eigen gecijferdheid en rekenvaardigheid en leert hoe je het wiskundig denken en handelen van kinderen kunt analyseren, verklaren en evalueren. Met die kennis en vaardigheden kun je jouw rekenlessen meer wiskundige inhoud geven.

Doelen

- De student beschikt over voldoende rekenvaardigheid en gecijferdheid voor wat betreft de domeinen:
  - 'hele getallen'
  - 'meten'
  - 'meetkunde'
  - 'verbanden'
- Hij beheerst dit op het niveau 3S. Dit zodat de student de landelijke kennistoets haalt en zodat de student deze kennis in kan zetten in de rekenlessen in de stage waardoor de doelen beter bereikt worden.
- De student kan het AVE-model toepassen voor wat betreft het analyseren, verklaren en evalueren en past dit model toe in de praktijk.

Overzicht

Bekwaamheid Vakinhoudelijke bekwaamheid Vakdidactische bekwaamheid	Vorm Interactiecollege 18 bijeenkomsten van 60 minuten.	EC's 2
	Aanwezigheids-/deelnameplicht Geen aanwezigheidsplicht.	Toetsing Eigen vaardigheidstoets, Vakdidactisch Practicum, Landelijke kennistoets wiskunde

Atelier Creatieve kracht

In dit atelier werk je vanuit een real-live situatie: het creatief klimaat in jouw groep van de opleidingsschool voor praktijkleren, de leerlingen en na jouw analyse van het creatief klimaat passende activiteiten en vaardigheden waarin je een 'creatief proces' begeleidt.
De casus, het onderzoeksgebied, betreft de groep, jouw mentor en leerlingen en jouw eigen handelen . In dit atelier ga je aan de slag met het *cyclisch ontwerpen* van activiteiten met specifiek gekozen creatieve vaardigheden zodat je een creatief proces in gang zet met en bij de leerlingen.
Creativiteit is (nu nog?) een containerbegrip. Je weet vast (onbewust bekwaam?) dat creatieve vaardigheden ook van belang zijn bij rekenen, taal, geschiedenis… feitelijk bij alles. In dit atelier gaat het daarom over het stimuleren van creativiteit in de brede zin van het woord. Je bestudeert verschillende bronnen, ontdekt wat (ook tegenstrijdig) wordt geschreven over creativiteit is, óf en hoe creativiteit zich bij kinderen ontwikkelt en hoe je dat als leerkracht kunt stimuleren. Je ontwerpt een reeks samenhangende activiteiten waarbij je *bewust gekozen creatieve vaardigheden (*passend bij de leerlingen van jouw groep) begeleidt en stimuleert.

Programmadoelen
Kennisdoel
1. Studenten weten hoe creativiteitsontwikkeling bij kinderen plaatsvindt.

Vaardigheidsdoelen
2. Studenten kunnen het creatieve klimaat in een groep leerlingen onderzoeken en kunnen dit vertalen naar stimulerende, belemmerende factoren en onderwijsbehoeften;
3. Studenten kunnen een theoretisch onderbouwde bijdrage aan het creatieve klimaat in hun stageklas leveren.
4. Studenten kunnen vanuit passende theoretische/vakdidactische inzichten de creatieve ontwikkeling van hun leerlingen stimuleren.
5. De student kan relaties leggen tussen de verschillende domeinen en leerkrachtvaardigheden/interactievaardigheden bij het ondersteunen van creativiteitsontwikkeling bij kinderen.
6. Studenten kunnen reflecteren op het inzetten van geleerde vaardigheden over verschillende vakdomeinen
7. De student deelt opbrengsten van zijn leerproces met collega's in het werkveld en levert hiermee een betekenisvolle bijdrage aan de school of het onderwijs.

Attitudedoel
8. In de bijeenkomsten stelt de student zich leerbaar op en kijkt kritisch naar het eigen handelen en de onderwijspraktijk, waarbij denken, voelen en maken sturend zijn.

Werkwijze
Het onderzoeken van het leerproces van leerlingen vormt het begin van deze uitdaging. In het atelier bieden we instrumenten aan, bronnen en werkvormen die kunnen worden ingezet in de eigen praktijk (opleidingsschool). Voor het ontwikkelen van creativiteit is inzicht in *hoe je* het creatief klimaat kunt bevorderen. Je brengt daarom eerst in beeld hoe het creatief klimaat in jouw klas is. Vervolgens onderzoek je welke creatieve vaardigheden je met de leerlingen wilt

gaan stimuleren. Samen verkennen we verschillende werkdefinities van creativiteit uit de literatuur. Deze werkdefinities vormen de 'big ideas' in dit atelier.
Dit onderzoek leidt tot verschillende activiteiten (cyclisch ontwerpen), 'onderwijsinterventies' van de student. Hoe die er uit gaan zien, hangt vanzelfsprekend helemaal af van de mogelijkheden die je ontdekt om de aangeboden activiteiten *zelf aan te gaan bieden* (transfer).
De opbrengsten van dit leerproces deelt de student met medestudenten op de Marnix, maar ook met collega's in het werkveld.
De stappen in het leerproces zijn georganiseerd in een serie leertaken. Tijdens de bijeenkomsten zullen studenten begeleid worden in het leerproces (atelier-setting: samen onderzoek doen en onderwijs ontwerpen).

Overzicht

<table>
<tr>
<td rowspan="2">Bekwaamheden

1. Professionele identiteit
2. Pedagogische bekwaamheid
3. Vakinhoudelijke bekwaamheid
4. Vakdidactische bekwaamheid
5. Brede professionalisering</td>
<td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1 X
2 X
3 X
4 X
5 X
6 X
7 X
8 X
9
10 X</td>
<td>Vorm
In welke vorm wordt dit programma gegeven?

R&D atelier:
Circa 18 dagdelen in het tweede semester</td>
<td>EC
Hoeveel studiepunten?

5 EC</td>
</tr>
<tr>
<td>Aanwezigheids-/deelnameplicht
Aanwezigheidsplicht vanwege het specifieke karakter van een R&D atelier</td>
<td>Toetsing
Welke toetsvorm wordt gehanteerd?

Individuele presentatie met achterliggende datapunten</td>
</tr>
</table>

Atelier Kritisch denken

Al eeuwenlang vraagt men zich af waar het in het onderwijs eigenlijk om gaat.
In *Filosofie Magazine* (2012) geeft voormalig hoofdredacteur en filosoof Roovers aan dat Nietzsche in de negentiende eeuw al schreef dat onderwijs als ' h**et gebouw van de opvoeding' vermolmd is.** Het onderwijs zou volgens Nietzsche veel te specialistisch en te gefragmenteerd zijn en te zeer gericht op feitjes en triviale kennis. Het nadenken over moraal zou ontbreken. Roovers stelt dat er sinds de oudheid gedebatteerd wordt over de functie van het onderwijs en dat de kern van die debatten is dat het in het onderwijs zou moeten gaan over denken en leren denken in plaats van feitenkennis. Voorbeelden van vragen waar men in de huidige onderwijspraktijk nog steeds mee worstelt zijn: Waarom gaan kinderen naar school? Welke onderwijsidealen streven we na? Wat willen wij kinderen leren? Gaat het om lezen, schrijven en rekenen? Gaat het om feiten uit de geschiedenis? Willen we kinderen opleiden tot goede werknemers van de toekomst?

Inhoud
In dit atelier concentreren wij ons op vragen gericht op het kritisch (leren) denken:

- Kun je kinderen eigenlijk leren nadenken?
- Wat verstaan we onder nadenken?
- En wat is 'kritisch denken'?
- Waarom zou je kinderen kritisch willen leren denken?
- En kunnen wij kinderen wel kritisch leren denken?
- Hoe ziet dit er dan uit in het onderwijs?
- Wat heeft de leerkracht daarvoor nodig?

Doelen
De student kiest een projectopdracht naar keuze waarmee hij aantoont dat de algemene doelen van het atelier zijn behaald. Bij de start van de projectopdracht wordt in samenwerking met de docenten een beoordelingsformat ontworpen met concrete beoordelingscriteria.

De algemene doelen van het atelier zijn:

- De student kan het fenomeen kritisch denken analyseren en kritisch beschouwen.
- De student betrekt in de analyse en kritisch beschouwing recente (wetenschappelijke) kennis, inzichten, concepten en onderzoeksresultaten en recente (internationale) ontwikkelingen in het beroepenveld.
- De student kan op basis van experimenten met onderwijsarrangementen uitleggen of en hoe kritisch denken gestimuleerd kan worden.

Om deze doelen te bereiken worden de volgende stappen doorlopen:

1. De student experimenteert met onderwijsarrangementen die *kritisch denken* beogen te stimuleren (binnen taal- en/of reken-wiskundeactiviteiten).
2. De student doet methodisch verantwoord onderzoek dat een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het eigen handelen en dat een bijdrage levert aan inzichten met betrekking tot *kritisch denken.*

3. De student oefent in communicatie met collega's over (school)ontwikkelings- en innovatieprocessen waar ze bij betrokken zijn, onder andere door kennisdeling met betrekking tot het stimuleren van een *kritisch denken* in de taal- en rekenles.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden
Pedagogisch
Vakinhoudelijk
Vakdidactisch</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties
1,3,5,6,7,8</td><td>Vorm
R&D-atelier
Gedurende zeven weken drie ateliers per week van 120-180 minuten.</td><td>EC 5</td></tr>
<tr><td>Deelnameplicht</td><td>Toetsing
Atelieropdracht
Beoordeling met een cijfer</td></tr>
</table>

marnix academie

Didactiek Engels in het basisonderwijs

In het tweede jaar van de driejarige pabo komt de kennisbasis Engels aan de orde. Daarbij gaat het vooral om vakdidactiek en de belangrijkste ontwikkelingen bij het vak Engels in de basisschool. In deze fase van de studie gaat het erom dat je in staat blijkt om vanuit de theorie van taalverwerving in het algemeen en de didactiek van Engels in het bijzonder, goed Engels onderwijs kan ontwerpen.

Inhoud
Tijdens dit vak ontwikkel je theoretisch inzicht in het ontwerpen van lessen Engels in het basisonderwijs. Je ontwerpt samen met andere studenten een les Engels en onderbouwt deze vanuit vakdidactische literatuur.

Doelen
Met deze opdracht toon je aan dat je:

- een les Engels kunt ontwerpen, waarbij je uitgaat van 'Engels in het Engels', die in doelen en gehanteerd taalgebruik aansluit bij het niveau van de leerlingen;
- deze les kunt verantwoorden vanuit de didactiek van het vierfasenmodel en andere vakdidactische literatuur;
- in het ontwerp van de les zorgdraagt voor de pedagogische veiligheid;
- kritisch kunt reflecteren op je eigen lesontwerp en op het lesontwerp van een andere student en je verbetervoorstellen kunt doen op basis van de geleerde theorie over vakdidactiek;
- je lesontwerp en de verantwoording daarvan kunt verbeteren op basis van de verkregen feedback óf de gekregen feedback weerleggen.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden

Vakinhoudelijk
Vakdidactisch
Pedagogisch
Brede professionalisering</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1
2
3
4

7</td><td>Vorm

Interactiecollege
7 x 60 minuten</td><td>EC’s

1</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

Actieve deelname en groepswerk</td><td>Toetsing/ toetsvorm

Ontwerpopdracht</td></tr>
</table>